

Kõne 30.08.1992 Rakveres Ausambamäel

„1. juulil 1989 ilmus ajalehes Viru Sõna Rakvere mehe Peep Kärbi artikkel, milles esmakordselt tõstatati küsimus Vabadussõjas langenud virumaalastele 1925. aastal püstitatud mälestussamba taastamisest. Aitäh Teile, Peep Kärp! Siit sai alguse ausamba taastamine.

Suur tänu kõikidele ajalehes Viru Sõna ilmunud artiklite autoritele, suur tänu kõikidele neile, kes Viru Sõna kaudu meile ausamba pilte saatsid! Nendeta oleks ausamba taastamine endisel kujul olnud mõeldamatu.

Aitäh ajalehe Viru Sõna toimetuse perele eesotsas peatoimetaja Jüri Peinariga, kes päris algusest kuni tänase päevani on aidanud hoida rahvast kursis ausamba taastamise käiguga, kes on teinud ära suure organiseeriva töö.

Suur tänu Rakvere Linnavalitsusele, suur tänu Rakvere linnapeale Tiit Kullerkupule, suur tänu teile virumaalased selle eest, et usaldasite Vabadussõjas langenud virumaalaste auks 1925. aastal püstitatud ja 1940. aastal purustatud ausamba taastamise kahele virumaamehele, skulptor Lembit Palmile ja mulle.

Püüdes õigustada teie usaldust, võtsime enda kanda suure vastutuse seda enam, et ausamba kohta oli teada vaid see, et koos pronkskujudega oli ausammas „... üle 8,5 m kõrge ja et pronkskujude kõrgus oli 2,13 m“. Kõik. Sellest tuli alustada.

Kallis rahvas! Vabadussõjas langenud virumaalastele pühendatud ausammas on virumaalaste endi nõu ja jõuga taastatud. Suur tänu kõikidele abilistele. Suur tänu taastamistööd teostanud meeskonnale, keda juhtis Arvo Tuuling. Head inimesed! Teie otsustada on, kuidas õnnestus meie ühine töö.

Tahame väga loota, et taaspüstitatud ausammas aitab igavesti alalhoida mälestust kõikidest nendest, kes andnud elu meie vabaduse eest! Tahame väga uskuda, et siit saavad jõudu ja energiat tänased vabadusvõitlejad, uue elu rajajad.

Soovime teile kõikidele palju jõudu, tervist ja tahet meie iseseisvuse kindlustamisel, meie elujärje parandamisel. Kainet mõistust ja kindlat kätt eelseisvatel valimistel. Hoidke ja kaitske siia püstitatud mälestusmärki. Tänan teid.“

Südamele jäi kripeldama tõsiasi, et me ei suutnud tollal jäädvustada ausamba mäel Eesti Vabadussõjas langenud 644 Virumaa võitleja nimesid.

Kuno Raude